

Nr 266.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lättnader i fråga om förtullning av för aktiebolaget svenska tobaksmonopolets räkning inkommande oarbetad tobak och tobaksmjöl; given Stockholms slott den 18 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konung och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. J. Beskow.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Föredragande departementschefen, statsrådet Beskow anförde härefter:

*Aktiebolaget
svenska
tobaksmono-
polet den
5 juli 1919.*

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 5 juli 1919 dagtecknad skrift har aktiebolaget svenska tobaksmonopolet gjort framställning om vissa lättnader beträffande förtullning av oarbetad tobak och tobaksmjöl och i sådant avseende föreslagit, att följande förfaringssätt måtte komma till tillämpning i fråga om förtullning av nämnda varor.

Inkommande oarbetad tobak och tobaksmjöl skulle å föreskrivna inlagor angivas, därvid godsets kvantitet och slag skulle bestyrkas med originalfaktura eller annan handling, därest originalfaktura vid angivningen ännu ej kommit bolaget tillhanda. Därefter skulle bolaget äga att utan vidare tullbehandling ombändertaga godset och inlägga det samma å »nederlag» i införselorten eller å annan ort ävensom att fritt förfoga över godset utan tullverkets överinseende. I den mån tobak från upplag uttoges för att användas vid fabrikationen, skulle tobaken av bolaget noga vägas och vikten kontrolleras av trovärdig person i bolagets tjänst samt förteckning upprättas över uttagna partier. Varje månad skulle bolagets huvudkontor till generaltullstyrelsen avlämna ett sammandrag över från respektive upplag under den nästförflutna månaden gjorda uttagningar av tobak och samtidigt till nämnda styrelse inleverera tullavgift för i sammandraget upptagna tobakspartier.

Till stöd för berörda ansökning har bolaget anført i huvudsak, att den föreslagna anordningen innebure avsevärda förenklningar och medförde icke obetydlig minskning i kostnaden för tullbehandlingen av ifrågakomna varor, särskilt för tullverket men även för bolaget; att, då

tobak oftast inkomme i mycket stora partier, det vore ett synnerligen tidsödande arbete att enligt gällande bestämmelser på en gång under tullverkets kontroll uppväga ett helt parti, därvid oftast varje kolli måste vägas särskilt; att på grund av svårigheten att under en dylik tidsödande tullbehandling skydda tobaken, vilken därvid i allmänhet vore upplagd å ett större kajområde, tobaken vid regnig väderlek icke sällan toge betydlig skada; att tobak vore en ömtålig vara, som ofta borde tillses av sakkunnig personal, för att åtgärder skulle kunna i tid vidtagas till förekommande av att varan toge skada, varför det vore mindre lämpligt att hava tobaken upplagd å tullnederlag, dit bolaget icke ägde tillträde utan medverkan från tullverkets sida; att bolagets räkenskaper fördes på ett sådant sätt, att kontroll över uttagen och för fabrikationen använd tobak vore synnerligen lätt att vidtaga; att effektiv sådan kontroll kunde med lätthet utövas av de av Kungl. Maj:t tillsatta revisorerna i bolaget; att, enär bolaget enligt gällande bestämmelser hade att självt uppgiva verkställda försäljningar, vara till staten utgående skatt beräknades, och då denna skatt uppginge till mångdubbelt större belopp än tullen för förbrukad råtabak, ur kontrollsynpunkt några betänkligheter icke syntes behöva hysas mot de föreslagna anordningarna.

Härjämte har bolaget hemställt, att nederlagsavgift för råtabak och tobaksmjöl icke skulle utgå, därest de föreslagna förenklingsarna vidtoges; och har bolaget därvid åberopat, att nämnda avgift avsåge att utgöra ersättning för tullverkets besvär med uppläggning å och uttagning från nederlag.

I ansökningen har bolaget tillika, i syfte att fråga om restitution av tull för råtabak eller tobaksmjöl icke skulle kunna uppkomma, förbundit sig att icke till export anmäla dylik vara, för vilken tull blivit vederbörligen erlagd.

Till följd av remiss har generaltullstyrelsen den 12 februari 1921 avgivit infortrat utlåtande och därvid till en början anført följande:

Generaltullstyrelsen.

»Enligt vad styrelsen under hand inhämtat, avser ansökningen jämväl rätt för bolaget att förmåla å upplag intagen oförtullad råtabak mot skyldighet att, efter varans uttagning för användning vid tillverkning av snus, i ovan angivna ordning inleverera tullavgift för varan i förmalet skick. Förmalning av råtabak skulle sålunda icke utgöra sådan bearbetning, som grundade skyldighet för bolaget att erlägga tull för varan, utan skulle denna skyldighet inträda först vid vidare bearbetning av tobaksmjölet. Då enligt bolagets föreliggande förslag bolaget skulle äga fritt förfoga över godset, sedan detsamma till bolaget utlämnats, innebär förslaget jämväl rätt för bolaget att ompacka, sönderdela och blanda godset samt att mellan inrikes ort försända och ur riket återutföra godset, innan tull för detsamma erlagts.»

Ifrågasatt rätt att förmåla råtabak utan tullavgifts gäldande.

Särskild
tullsats å
tobaks-
mjöl.

Berörda förmån att utan tullavgifts gäldande förmåla oförtullad rå-
tobak har, på sätt av generaltullstyrelsen jämväl anmärkts, förut av
bolaget antytts i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse den 27 november
1916, vari bolaget gjort framställning om införande i tulltaxan av sär-
skild tullsats för tobaksmjöl. Jag anser mig därför nu böra erinra om
vad i sistberörda ärende förekommit. I nyssnämnda skrivelse anförde
bolaget, efter att hava erinrat om att tullsatsen å oarbetad tobak vore
1 krona för kilogram, bland annat följande:

»För närvarande äro vid samtliga monopolets snusfabriker anordnade
såväl kvarnar som tobaksnederlag. Då emellertid de nederlag, vilka finnas
vid snusfabrikerna, ej på långt när räcka till för förvaring av de erforderliga
tobakskvantiteterna, hava dessutom mycket stora magasinsutrymmen måst
förhyras. Med den brist på dylika utrymmen, som för närvarande är rådande
i landet, och som synes vara i stigande, torde det vara nödvändigt att redan nu
vidtaga åtgärder för att ordna magasinsfrågan, och det torde då vara lämplig-
kast att lösa den i ett sammanhang för hela landet, i synnerhet med hän-
syn därtill, att särskilda maskinella anordningar böra vidtagas för att ekono-
miskt kunna handskas med de stora förpackningar (fat om 800 å 1,000 kilo-
grams vikt), i vilka tobaken inkommer. Bortsett från den svenska tobaken
kommer all för snustillverkningen avsedd tobak från Amerika och inkommer
till landet med någon av de ångbåtslinjer, som anlöpa Göteborg. Lämplig-
heten att samla tobaksmonopolets nederlagsmagasin för snustobak i denna
stad framställer sig därför osökt, särskilt som tobaksmonopolet disponerar
erforderlig tomt i Göteborgs hamn.

Från detta nederlag kunna naturligtvis tobaksfaten transiteras i mån
av behov till de olika fabrikerna i landet för att efter framkomsten förmålas
till tobaksmjöl. Men lämpligare är dock att skicka tobaken till fabriktions-
orterna i form av tobaksmjöl, ty detta medför väsentliga förenklingar i driften
å respektive beredningsplatser, varjämte genom ett dylikt tillvägagångssätt
jämnheten i driftresultatet å snusfabrikerna kan väntas bliva avsevärt bättre
tillgodosedd. Dessutom medför koncentration av kvarnrörelsen såväl möjlighet
att anordna denna på det mest rationella och brandfria sätt som ock besparing
av driftkostnader.

Förtullningen i Göteborg kunde visserligen ske såsom hittills, i den
mån den erforderliga oarbetade tobaken uttoges ur magasinet, vilket då
skulle anordnas som vanligt tullnederlag. I så fall skulle emellertid
hela förtullningen äga rum i Göteborg, vilken stad då ensam skulle
komma i åtnjutande av hela tolagsbeloppet till förfång för övriga kommuner,
i vilka snusfabriker äro förlagda. För att undvika detta samt för att möj-
liggöra för tobaksmonopolet ernåendet av förenämnda fördelar vid driften
framstår det såsom önskvärt, att transitering av tobaksmjöl i lämpliga poster
till respektive fabrikers nederlag eller till omedelbar förbrukning ordnas så,
att förtullningen får äga rum vid respektive snusfabriker antingen i den mån
tobaksmjölet anländer dit eller då det uttages från därvarande nederlag.

För att nå detta mål erfordras dels sådana lokala anordningar att rå-

tobaksmagasinet, kvarnen och ett tobaksmjölmagasin i Göteborg bilda ett fri-lager, och dels att särskild tullsats fastställs för tobaksmjöl.

Anordnandet av sådant frilager torde kunna förutsättas icke möta hinder. Emellertid lär framställning härom icke erfordras i detta sammanhang.»

Beträffande storleken av den särskilda tullsatsen för tobaksmjöl ifrågasatte bolaget, att densamma skulle utgå med belopp, motsvarande vad som skulle hava betalats för den kvantitet tobak, varav tobaksmjölet framställdes; och förebragte bolaget därefter utredning om viktförhållandet mellan tobak i oarbetad och förmalet skick.

På grund av remiss avgåvo kommerskollegium och generaltullstyrelsen den 6 februari 1917 gemensamt utlåtande över berörda framställning. Därvid anförde ämbetsverken, bland annat, att, ehuru ett bifall till bolagets framställning i viss mån kunde anses utgöra ett avsteg från principen, att en bearbetad vara borde draga proportionellt högre tull än råvaran, så starka praktiska skäl syntes tala för den föreslagna tullförändringen, att ämbetsverken ansåge sig böra i sak tillstyrka framställningen. Tillika anförde ämbetsverken, att ämbetsverken icke hade något att erinra mot den förordade principen, att tullen borde utgå med ett belopp, motsvarande vad som belöpte å den kvantitet oarbetad tobak, varav tobaksmjölet framställdes.

Sedan bolaget därefter satts i tillfälle att taga del av nyssberörda utlåtande, förebragte bolaget i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse av den 20 mars 1917 förnyad utredning rörande viktförhållandet mellan tobak i oarbetad och förmalet skick, varpå kommerskollegium och generaltullstyrelsen den 20 november 1917 ånyo avgåvo gemensamt utlåtande i frågan. Härefter föreslog Kungl. Maj:t i proposition den 5 april 1918, nr 288, att en särskild tullsats för tobaksmjöl av 1 krona 15 öre för kilogram måtte införas i tulltaxan. Sedan riksdagen enligt skrivelse den 18 maj 1918, nr 210, bifallit vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse om ändring av tulltaxan i bland annat berörda avseende den 6 juni 1918 (nr 419).

Jag övergår härefter till att närmare redogöra för innehållet i generaltullstyrelsens utlåtande, vari i fortsättningen anføres följande:

»Den av bolaget föreslagna anordningen beträffande erläggande av tull för oarbetad tobak och tobaksmjöl är grundad på principen, att tullavgift skall erläggas allenast för sådan vara, som verkligen kommer till användning inom landet, och först vid tiden för varans användning för avsett ändamål. Riktigheten av denna grundsats lär icke kunna med fog bestridas. En tillämpning av grundsatsen stöter emellertid på stora svårigheter med hänsyn till statens krav på trygghet för att verkligen utfå tull för vara, som förbrukas inom

Allmänna
grundsats-
ser i fråga
om erläg-
gande av
tull.

landet. Regeln har därför blivit, att tullavgiften uttages i förskott, då varan införes i riket. För att emellertid motverka de olägenheter, som en tillämpning av nyssberörda regel måste medföra för trafiken, har i den svenska tulllagstiftningen dels i åtskilliga fall medgivits rättighet att återbekomma erlagd tull för vara, som ej förbrukats inom landet, dels ock genomförts vissa anordningar, som åsyfta att bereda varuägare möjlighet att inom landet upplägga tullpliktig vara mot skyldighet att sedermera, då varan skall förbrukas, erlägga tullavgiften för densamma.»

Olika former av tullager.

Generaltullstyrelsen berör härefter principerna för nederlags-, transitupplags-, frihamns- frilagers- och provianteringsfrilagersinstitutionerna ävensom för den i åtskilliga främmande länder förekommande kreditupplagsinstitutionen, som innebär rätt för varuägare att mot ställande av säkerhet disponera över tullpliktigt gods efter tullbehandling i vanlig ordning.

Härefter anför styrelsen:

»Av den nu lämnade redogörelsen framgår, att det för nederlags- och transitupplags-, frihamns- och frilagersinstitutionerna är gemensamt, att de upplagda varorna befinna sig under tullverkets vård i så måtto, att tullverket har att tillse, att de icke utan tullavgifts erläggande få fritt disponeras av varuägaren. Å nederlag intagna varor hava därjämte tullbehandlats före uppläggningsen. Å provianteringsfrilager upplagd vara ligger däremot under varuägarens egen vård, men har före uppläggningsen varans beskaffenhet och myckenhet utrönt genom tullbehandling i vanlig ordning. Provianteringsfrilagret är till sin natur sålunda egentligen ett kreditupplag.»

Efter att hava framhållit, att förevarande framställning avsåge att bereda tobaksmonopolet vissa lättnader utöver dem, som för närvarande vore medgivna genom den nu tillämpade magasineringsen å nederlag, samt att bolaget till stöd härför åberopat, bland annat, de olägenheter, berörda upplagsform medförde i fråga om tobak, lämnar generaltullstyrelsen en närmare redogörelse för de huvudsakligaste bestämmelserna om nederlag, i vad de äro tillämpliga å ifrågakomna varor, och anför därvid följande:

Nederlagsinstitutionen. Angivning och tullbehandling.

»Bestämmelser om nederlag finnas meddelade i §§ 62—88 tullstadgan den 1 juli 1904 (nr 35) med ändringar genom kungl. kungörelse den 28 november 1913 (nr 291). Då gods skall uppläggas å nederlag, skall godsägaren till vederbörande tullförvaltning avlämna angivningsinläga, vari skall angivas bland annat godsets beskaffenhet, stycketal och vikt, samt, för statistiskt ändamål, värde. I händelse de i riket antagna vikt- och värdebeteckningar ej kunna angivas, må i stället följas den beräkning, som faktura eller konossement innehåller. Utan hinder härav kan dock beträffande emballerat gods i inlagan upptagas allenast emballagets art, märken och nummer, så framt icke värdeuppgift erfordras för statistiskt ändamål eller tullförvaltningen finner anledning fordra uppgift jämväl angående innehållets beskaffenhet eller värde, i vilket fall sådan

uppgift skall tillika lämnas eller i inlagan meddelas upplysning om vad hinder därför möter.

Skер ej angivning inom åtta dagar från införseln, är varuägaren skyldig erlægga böter, utgörande en tiondedel av tullavgiften, dock för allt med samma lägenhet till varuägaren inkommet gods icke i något fall över femtio kronor. Dröjer varuägaren med angivning till nederlag utöver tjugu dagar efter det tid för angivning börjat löpa, förlorar han nederlagsrätt för godset.

Beträffande tullbehandling av till nederlag angivet gods gälla enahanda bestämmelser som i fråga om varor, som angivits till direkt förtullning. Av tullstadgans bestämmelser om direkt förtullning må här endast erinras om den i § 24 mom. 2 förekommande bestämmelsen, att vikten av angivet varuparti må endast i fall och under villkor, som äro särskilt stadgade, utrönas genom provvägning av större eller mindre del därav. I kungörelse den 10 november 1911 (nr 115) med föreskrifter beträffande tillämpningen av vissa i tulltaxan upptagna bestämmelser har Eders Kungl. Maj:ts meddelat närmare bestämmelser angående provvägning. Tobak och tobaksmjöl finnas emellertid icke upptagna i den i § 3 av nyssnämnda kungörelse förekommande förteckning å varor, vilkas vikt må utrönas medelst provvägning.

Närmare bestämmelser om tullbehandling av från utrikes ort inkommet gods finnas meddelade i §§ 48—62 av tjänstgöringsreglementet för tullverket den 14 december 1910 (Bihanget till Svensk författningssamling nr 86 år 1910). Enligt § 51 mom. 1 i nämnda reglemente skall vid tullbehandling av gods, som angivits till uppläggning å nederlag, den, som verkställer tullbehandlingen, dels undersöka godset och bestämma, till vilka rubriker i tulltaxa och statistisk varuförteckning detsamma skall hänföras, dels beträffande gods, som skall undergå vägning och för vilket tara är medgiven, sedan bruttovikten erhållits, fastställa taraavdraget till procent och belopp ävensom nettovikten. Härvid skall iakttagas, att kolli, som hava olika slags emballage eller märkbart olika vikt eller olika innehåll, tullbehandlas vart för sig. På grund av sistberörda föreskrift har vid tullbehandling av till nederlag angiven tobak varje kolli pläгат uppvägas särskilt. Enligt § 2 mom. 5 tulltaxeunderrättelserna (Svensk författningssamling nr 80 år 1911) äger varuägare, som icke åtnöjes med i tulltaxan eller tulltaxeunderrättelserna bestämd tara, störta varan till utrönande av dess nettovikt. Enahanda rätt tillkommer tullverket med avseende å bland annat alla varor i fast form. Vid tullbehandling av tobak skall tullbehandlingsförrättaren såvitt möjligt biträdas av annan tulltjänsteman. Över tullbehandlingen meddelas attest enligt fastställt formulär.

Sedan tullbehandlingen verkställts, skall godset avföras till nederlagsmagasin. Av godset må ej på nederlag uppläggas mindre än helt kolli sådant det från utrikes ort inkommit eller från frilager uttagits dock med visst undantag för det fall, att godset befunnits hava delvis skadats eller undergått förskämning. Därest godset icke inom tjugu dagar från den, då tid för angivning börjat löpa, blivit efter tullbehandlingen avfört till nederlagsmagasin, skall enligt tullstadgan varuägaren böta en femtedels procent av tullavgiften för varje dag, godset längre kvarligger. Försummar varuägaren under ytterligare tjugu dagar avhämtningen, skall godset av tullförvaltningen försäljas å auktion. I förvaringsrum för nederlagsgods må annat gods ej på

Upplägg-
ning.

samma gång finnas upplagt. Till förvarande av nederlagsgods må nyttjas enskilda personer tillhöriga magasin och källare, som tullförvaltningen på stället i överensstämmelse med av generaltullstyrelsen meddelade föreskrifter godkänt. Under godsets transport till nederlagsmagasinet ävensom då godset förflyttas från ett till annat ställe inom samma ort och då varuägare eljest lämnas tillträde till nederlagsmagasin skall tullbevakning därvid utöva tillsyn. Vid all tullbehandling av nederlagsgods utom i de fall, då godset å allmän tjänstgöringstid lossas eller första gången i magasin upplägges eller uttages till förtullning, intagning å frilager eller återutförsel, skall kostnaden för bevakningen gottgöras enligt fastställd taxa.

Nederlags-
avgift. För gods, som upplägges å nederlag, skall inom för betalning av tull stadgad tid erläggas nederlagsavgift med en procent av tullavgiften för godset.

Varuägares
dispositions-
rätt över
nederlags-
gods. Beträffande varuägares rätt att disponera över sitt nederlagsgods gäller följande. Varuägaren är till en början berättigad att efterse och vårda godset ävensom att, efter särskild anmälan hos tullförvaltningen, taga prov därav i lämpliga små kvantiteter. Ompackningar må efter prövning av tullförvaltningen jämväl tillåtas i de händelser, då till följd av bristfällighet hos emballage fara uppstår, att varorna under fortsatt magasinering eller tillämnad transport kunna skadas eller förstöras. De nya emballagen skola märkas på samma sätt och med samma nummer som de förra och vara av lika antal som dem. Skulle till följd av särskilda omständigheter omflyttning i olika antal kolli vara av nöden, må tullförvaltningen därtill lämna tillåtelse. Därest av annan anledning än nyss nämnda varuägaren önskar ompacka godset liksom ock, därest fråga uppstår att med emballaget vidtaga åtgärd, vilken icke avser godsets vårdnad, skall fråga härom underställas styrelsens prövning.

Inrikes för-
sändning. Nederlagsgods må under fortfarande nederlagsvillkor försändas från en till annan nederlagsplats sjöledes, på staten tillhörig järnväg eller med visst förbehåll på enskild järnväg. Annan landväga transport av nederlagsgods mellan två nederlagsplatser må av styrelsen kunna för särskilt fall medgivas. Vid inrikes försändning skall nederlagsgods åtföljas av tullförpassning. För erhållande av sådan förpassning skall varuägaren till tullförvaltningen avlämna angivningsinlaga i tre exemplar, om försändningen skall ske sjöledes, och i fyra exemplar, om försändningen skall ske med järnväg. Inlagan skall upptaga godsets art och mängd jämte märke och nummer, därest sådana finnas, tiden, då det till nederlag angivits, lägenheten, med vilken och orten, dit försändningen skall ske, ävensom namnet å den person som skall mottaga godset.

Förkommet
eller skadat
nederlags-
gods. Angående det fall, att nederlagsgods förkommit eller undergått förskämning, gäller följande. Har nederlagsgods gått förlorat genom olyckshändelse eller eljest och förekommer icke anledning att i avseende därå något kan läggas ägaren till last av svårare beskaffenhet än bristande eftersyn eller vårdnad om godset eller annan försumlighet, må varuägaren njuta befrielse från den å godset belöpande tull. Då fråga härom väckes, bör på föranstaltande av ägaren undersökning om förhållandet verkställas av magistratsperson eller, vad Stockholm beträffar, en av överståthållarämbetet förordnad person i närvaro av ombud för tullförvaltningen samt undersökningshandlingarna

av tullförvaltningen insändas till styrelsen, som har att i varje sådan fråga meddela beslut. Styrelsen äger därvid före frågans avgörande påkalla vittnesförhör på varuägarens bekostnad vid den domstol i orten, där överträdelse mot tullförfattningarna beivras. För nederlagsgods, som vid uttagning från nederlaget finnes hava undergått förskämning, må befrielse från tullavgiften medgivas med villkor att detsamma förstöres under vederbörlig bevakningstillsyn på ägarens bekostnad. Därvid skall iakttagas, beträffande emballerat gods, att endast helt kolli, sådant det upplagts, må från nederlaget uttagas samt att, därest ett kollis innehåll, såsom endast delvis förskämt, underkastas sortering, nederlagsrätt icke må vidare åtnjutas för någon del därav, utan skall i sådant fall vad som icke förstöres omedelbart förtullas eller återutföras. Förkommer nederlagsgods under sjöväga transport mellan inrikes orter eller medan detsamma eljest befinner sig i fartygsbefälhavarens vård, skall, därest icke lagligen styrkas kan, att godset gått förlorat genom skeppsbrott, uppbringning eller annan olycka, stadgad tull erläggas. För gäldandet av tullavgiften ansvarar först befälhavaren med sin egendom samt därefter rederiet med fartyg och frakt. Går nederlagsgods förlorat under transport å järnväg utan att styrkas kan, att godset blivit förstört, åligger det järnvägsstyrelsen eller beträffande enskild järnväg dess ägare att ansvara för tullbeloppets indrivning och redovisning till tullverket.

Då å nederlag upplagt gods skall förtullas, skall ägaren till tullförvaltningen avlämna inlaga i två exemplar med utsättande av varuslag och kvantitet, märke och nummer, där sådana finnas, tiden då godset till nederlag angivits samt den eller de lägenheter, med vilka godset inkommit. Därjämte skall inlaga för statistiskt ändamål upptaga landet, varifrån godset blivit inköpt eller för försäljning eller i annat syfte direkte eller över annat land till Sverige avsänt, ävensom, där sådant är särskilt stadgat, värdet. Nederlagsgods skall förtullas efter de taxor och författningar, som äro gällande, då det till förtullning anges. Varuägaren är berättigad till anstånd med tullavgiftens erläggande i högst tre månader enligt bestämmelser i § 75 tullstadgan, dock med villkor att ägaren antingen har å nederlaget kvarliggande varor, som av tullförvaltningen prövas utgöra full säkerhet för oguldna och ytterligare å det kvarliggande godset belöpande avgifter ävensom böter, vartill han genom dröjsmål med betalningen av dessa avgifter kan göra sig förfallen, eller ock ställer viss säkerhet. Erlägger icke varuägaren inom föreskriven tid tull för till förtullning angivet nederlagsgods, inträda liknande påföljder som, enligt vad här ovan nämnts, bestämts i fråga om underlåtenhet att inom stadgad tid till nederlagsmagasin avföra till uppläggning å nederlag angivet gods.

Då nederlagsgods skall återutföras till utrikes ort, skall ägaren till tullförvaltningen inlämna inlaga i två exemplar med utsättande av godsets art, mängd och, i förekommande fall, värde jämte märke och nummer, där sådana finnas, den eller de lägenheter, med vilka godset inkommit, tiden då det till nederlag angivits samt lägenheten, med vilken utförseln skall ske. Skall godset utföras med fartyg, skola luckor och tillgångar till de rum i fartyget, där godset är inlagt, föras med tullsiggill eller om detta ej kan ske, plombering eller försegling anbringas å varje särskilt kolli samt förseglingens eller plomberingens orubbade beskaffenhet vid utgåendet eller i vissa fall vid fartygets ankomst till öppen sjö styrkas. Därest godset återutföres landvägen annor-

Förtullning.

Återutförel.

ledes än på järnväg och under järnvägsförvaltningens ansvar, skall ägaren hos tullförvaltningen, där godset från nederlag uttages, nedsätta beloppet av på godset belöpande tull eller därför ställa viss säkerhet. Nederlagsgods må icke till utrikes ort åter utföras, innan detsamma blivit av tullförvaltningen vederbörligen undersökt till utrönande därav, att underslev icke ägt rum.

Förbud mot
uttagning av
mindre parti
än helt kolli.

Av emballerat gods må icke från nederlag till förtullning, förflyttning till annat nederlag eller frilager eller till återutförsel uttagas mindre parti än helt kolli, sådant det blivit upplagt.

Tid för åtnju-
tande av
nederlags-
rätt.

Nederlagsrätt må ej i något fall medgivas för längre tid än fem år från den dag, då godset å första uppläggningsorten till nederlag angivits. Det nederlagsgods, som icke vid utgången av femte året blivit behörigen angivet, skall genom tullverkets försorg å auktion försälas för ägarens räkning.

Journalise-
ring.

Angående journalisering av nederlagsgods finnas bestämmelser meddelade i tjänstgöringsreglementet för tullverket. Det är uppenbart, att de ovan återgivna bestämmelserna om nederlag föranleda en synnerligen detaljerad och arbetskrävande bokföring för tullverket. 1914 års tullkommission har i sitt den 2 november 1918 avgivna förslag till omorganisation av generaltullstyrelsen samt tullverkets lokalförvaltning å sidorna 233—237 lämnat en sammanfattande redogörelse för det nu tillämpade förfarandet med avseende å journalisering av nederlagsgods samt föreslagit vissa förenklingar härutinnan. Även med genomförande av vad kommissionen sålunda föreslagit kommer förandet av nederlagsjournalerna att kräva ett avsevärt mått av arbetskraft, på grund därav, att varje särskilt, å nederlag upplagt kolli skall redovisas.

Tullverkets
tillsyn å
nederlags-
gods.

Beträffande tullverkets tillsyn å nederlagsgods gäller följande. Styrelsen äger när som helst låta tullfiskal eller annan tulltjänsteman anställa inventering av nederlagsgods. Därvid skall ej mindre en magistratsperson eller i Stockholm en av överståthållarämbetet förordnad person än även godsets ägare eller hans ombud vara tillstädes. Av bemälda vittne till riktigheten vitsordat instrument över inventeringen skall insändas till styrelsen. Tullförvaltningen å stället äger, när den så fordrar, vinna tillträde till enskildas nederlagsmagasin för inventering eller annan tillsyn därstädes.»

Härefter anför generaltullstyrelsen följande:

Medgivna
lättnader.

»De olägenheter, som av bolaget framhållits med avseende å det nuvarande förfarings sättet vid förtullning av tobak, äro dels den vidlyftiga tullbehandlingen vid godsets uppläggning å nederlag, dels ock den inskränkta dispositionsrätten över godset under upplagstiden. För åstadkommande av någon lättnad i förstnämnda avseende, har styrelsen emellertid enligt beslut den 23 juli 1919 i anledning av en av bolaget gjord ansökning medgivit, att utan hinder av vad i ovanberörda § 51 mom. 1 i tjänstgöringsreglementet för tullverket föreskrives, vikten av till Stockholm, Göteborg, Malmö, Karlstad, Härnösand, Gävle, Norrköping, Karlskrona eller Södertälje och bolagets mottagande inkommande partier oarbetad tobak, som i införselorten angivits till uppläggning å nederlag, finge tills vidare, intill dess annorlunda kunde varda bestämt, av vederbörande tullmyndighet utrönas sålunda, att i varje parti ingående kolli vägdes tillsammans, ändock att kollina hade märkbart olika vikt, samt att vikten av varje särskilt kolli skulle vid i uppläggningsorten sedermera inträffande annan angivning därav än återutförsel eller förflyttning

antagas sammanfalla med medelvikten av den vid uttagningstillfället kvarliggande delen av tobakspartiet men eljest utrönas genom på sökandens bekostnad anställd uppvägning.

Det är emellertid tydligt, att genom sistberörda medgivande omförmälda olägenheter vid tullbehandling av tobak endast i mycket ringa mån avhjälpes. Vidare kvarstå fortfarande olägenheterna av den inskränkta dispositionsrätten över godset under den tid, detsamma är upplagt å nederlag. Det skulle då kunna ifrågasättas, huruvida någon annan av de här ovan omnämnda upplagsformerna skulle kunna användas beträffande tobak. Därest godset intoges i frihamn eller frilager, skulle visserligen berörda olägenheter väsentligt minskas. Då emellertid frihamnar och frilager kunna förväntas bli inrättade allenast i ett fåtal större städer och bolaget givetvis har behov av att upplägga tobak å alla de platser, där tobaksfabriker finnas, och i omedelbar närhet av dessa fabriker, kunna nyssnämnda upplagsformer i förevarande fall icke komma till användning annat än i mycket begränsad omfattning. Det skulle vidare kunna tänkas, att en anordning, motsvarande den här ovan omförmälda kreditupplagsinstitutionen, vidtoges. I sådant fall skulle bolaget erhålla fri dispositionsrätt över godset under upplagstiden. Vid uppläggning av gods å kreditupplag, skall emellertid, på sätt ovan nämnts, godset tullbehandlas i vanlig ordning och de olägenheter, som vidlåda det nuvarande tullbehandlingsförfarandet, sålunda kvarstå, därest icke tullbehandlingen av godset skulle kunna verkställas på annat sätt än genom uppvägning av godset i dess helhet. Enligt § 2 mom. 2 tulltaxeunderrättelserna äger Eders Kungl. Maj:t medgiva, att bruttovikten för varor, vilka inkomma i emballage, må utrönas genom provvägning eller på annat sätt, som, utan att äventyra kronans rätt, medför lättnader för trafiken. På sätt ovan anförts, har emellertid rätt att provväga inkommande tobak icke kunnat medgivas. Råtobak plägar vid införseln vara förpackad i fat eller balar och tobaksmjöl i balar. Även om de särskilda kollina i inkommande partier tobak hava samma storlek, förete emellertid de utrönte vikterna av de särskilda kollina ganska stora skiljaktigheter, beroende huvudsakligen på olika fuktighetsgrad hos tobaken. Ett utrönande av vikten av ett parti tobak medelst provvägning skulle därför helt säkert bli mycket missvisande. Ett annat tänkbart sätt för bestämmandet av nettovikten av tobak vore att lägga till grund de i fakturan förekommande viktuppgifterna. Erfarenheten har emellertid visat, att de vid tullbehandling utrönte vikterna icke alls överensstämma med fakturavikterna. Fakturan angiver ju godsets vikt i avsändningsorten. Mellan avskjeppningen och den här i riket verkställda uppvägningen förflyter emellertid oftast en mycket lång tid, varunder förändringar i vikten inträffa beroende därpå, att tobak vid förvaring i fuktigt rum drager till sig fuktighet och å andra sidan torkar, då varan utsättes för värme. Ej heller sistnämnda sätt för bestämmandet av nettovikten torde därför vara användbart. Något sätt, varigenom nettovikten av ett tobaksparti skulle kunna före utlämnandet till varuägaren tillförlitligen bestämmas annorlunda än genom uppvägning av partiet i dess helhet, har styrelsen alltså icke kunnat utfinna.

Därest den av bolaget föreslagna anordningen genomfördes, skulle sålunda godset utlämnas till bolaget, utan att grunden för statens fordran på

Fråga om
användande av
andra upp-
lags-
former.

Bestäm-
mande av
netto-
vikten.

tull för godset blivit bestämd. Förevarande förslag går således vida utöver de grundsatser i fråga om beviljande av anstånd med erläggande av tull, som hitintills kommit till uttryck i svensk tullagstiftning. Förslaget innebär, med andra ord, att bestämmandet av nettovikten och därmed av grunden för tullavgifterna för godset skulle, oaktat godset utlämnas till bolagets disposition, framflyttas till tidpunkten för godsets användning för tillverkning av tobaksvaror och verkställas av bolagets personal. Den på tullverket ankommande uppdebiteringen av tull för godset skulle alltså grundas uteslutande på bolagets egna uppgifter om nettovikten av från upplagsmagasin uttagen tobak.

Fördelar
för tull-
verket av
den ifråga-
satta an-
ordningen.

Därest tillräcklig säkerhet för utfäendet av de bestämda tullavgifterna för godset är för handen, innebär förslaget emellertid stora fördelar för tullverket. Ett realiserande av den ifrågasatta anordningen skulle nämligen medföra en avsevärd besparing av arbetskraft. Den nuvarande vidlyftiga tullbehandlingen skulle sålunda kunna inskränkas att omfatta allenast den undersökning, som erfordras för att bestämma, till vilka rubriker i tulltaxan och den statistiska varuförteckningen godset skall hänföras. Transport av godset mellan inrikes orter och återutförsel av detsamma skulle icke kräva någon kontroll från tullverkets sida, och tullbevakning av godset skulle icke ifrågakomma efter det godset utlämnats till bolaget. Slutligen skulle den nuvarande arbetskrävande journaliseringen av godset avsevärt förenklas.

Upp-
vägning.

Med hänsyn till nu antydda fördelar för tullverket av den ifrågasatta anordningen och de olägenheter, som magasineringen å nederlag medför för bolaget, har styrelsen tagit under övervägande, huruvida tillräcklig säkerhet för utfäendet av tullavgifterna för godset skulle kunna anses förefinnas, därest godset, på sätt bolaget ifrågasätter, utlämnas från tullverket, utan att godsets vikt blivit genom uppvägning utränt. Därvid tillåter styrelsen sig till en början framhålla, att tullbehandlingen av ifrågakomna varor icke — i motsats till tullbehandlingen av åtskilligt annat gods, som plägar uppläggas å nederlag, till exempel brännvin och sprit — ställer några särskilda tulltekniska krav på tullbehandlingsförrättaren annat än i fråga om fastställandet av taraavdraget, därvid det, såsom ovan nämnts, beror på förrättningsmannens omdöme, huruvida nettovikten skall med hänsyn till statsverkets rätt utrönas genom störtning. Ur denna synpunkt synes därför knappast förefinnas någon betänklighet mot att anförtro tullbehandlingen av godset åt i bolagets tjänst anställda personer, därest godset, på sätt det lär vara för bolaget möjligt, väges netto eller taraavdraget fastställas genom uppvägning av emballaget.

Fråga om
upphä-
vande av
tullarna å
oarbetad
tobak och
tobaks-
mjöl.

Med avseende å frågan, huruvida bolaget kan antagas komma att med tillbörlig noggrannhet handhåva det ifrågasatta bestyret med godsets uppvägning, måste givetvis stor betydelse tillmätas den särställning, bolaget intager såsom utövare av statens tobaksmonopol. I sådant avseende tillåter styrelsen sig erinra om att jämlikt 2 § i kungl. förordningen angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket den 15 december 1914 (nr 436), jämförd med 22 § i samma förordning, sådan sistnämnda paragraf lyder enligt kungl. förordning den 6 juni 1918 (nr 420), införsel av oarbetad tobak och tobaksmjöl må med det i 9 § i nämnda förordning stadgade undantag, som i förevarande hänseende torde sakna betydelse, äga rum endast för tobaksmonopolets utövares räkning, samt att vinsten å bolagets rörelse till huvudsakligaste delen

tillfaller staten såsom aktieägare i bolaget. Det skulle vid sådant förhållande kunna ifrågasättas, huruvida icke tullavgifterna å oarbetad tobak och tobaksmjöl skulle kunna upphävas. Därest ifrågavarande tullavgifter uteslutande hade karaktär av finanstullar, synes något skäl för bibehållandet av samma tullavgifter knappast föreligga, för såvitt hänsyn icke toges därtill, att den åtskilliga städer tillkommande så kallade tolagserättningen är beroende av tulluppbörden i vederbörande stad. Då emellertid den inhemska tobaksodlingen allt fortfarande är föremål för fri, ehuru på visst sätt kontrollerad näringsverksamhet, fastän prissättningen för den odlade tobaken jämlikt 13 § i ovanberörda förordning sker i särskilt stadgad ordning, lära tullavgifterna å oarbetad tobak och tobaksmjöl allttjämt hava betydelse såsom skyddstullar.»

Till ytterligare belysning av frågan om tullskydd för den inhemska tobaksodlingen åberopar generaltullstyrelsen vad av särskilda kommitterade för reglering av tobaksbeskattningen anförts i ett den 2 september 1911 avgivet betänkande. Nämnda kommitterade anförde å sid. 74—75 i sitt betänkande följande:

»Den nuvarande införseltullen å oarbetad tobak, ehuru till sin natur och syftning uteslutande en finanstull, har — — — i viss mån kommit att verka såsom en skyddstull för den inhemska tobaksodlingen och saknar förvisso ej betydelse i sådant hänseende. I vilken grad råttobakstullen övat inflytande i fråga om bibehållande eller påbörjande av tobaksodling inom landet har visserligen icke kunnat av kommitterade bestämt utrönas. Detta oaktat och även om man icke kan bortse från, att såväl fortgående prisstegring å utländsk råttobak som ock den under de senare åren, kanske mest i följd av alltmör ökad snustillverkning inom riket, stigande efterfrågan å svensk tobak väsentligt bidragit till uppehållet av priset å sistnämnda råvara, synes det dock vara med nödig försiktighet överensstämmande, att den inhemska tobaksodlingen även under ett eventuellt tobaksmonopol fortfarande erhåller samma tullskydd som hittills, på det att svårighet icke må uppstå för densammans fortbestånd. Detta skydd skulle vinnas enklast på det sätt, att monopollet finge i likhet med nuvarande tobaksfabrikanter erlägga införselavgift av 1 krona per kilogram för den importerade råttobaken. Genom en sådan anordning tillförsäkras den inhemska tobaken samma konkurrenskraft gentemot utländsk råttobak, som den för närvarande har, och på sådant sätt kan för odlarna ännu mindre någon olägenhet tänkas uppstå av den omständigheten, att monopollet bleve den enda avnämaren av den svenska råttobaken.

Att monopollet skulle komma att inskränka användningen av svensk tobak vid tillverkningen, är enligt kommitterades åsikt icke att förutse. Särskilt för tillverkning av en stor del av de nu i landet gängse snus- och rök- tobakssorterna torde nämligen svensk tobak vara nödvändig, för att icke de respektive sorternas smak och karaktär skall förändras. Från monopollets synpunkt vore det naturligen oklokt att icke fortfarande tillhandahålla de hos allmänheten redan inarbetade tobaksvarorna, och bland snussorterna äro de, i vilka svensk tobak ingår, föremål för den största omsättningen. Endast en genomgripande förändring av smakrikningen synes därför, vid de av

kommitterade föreslagna garantier till skydd för den inhemska odlingen, kunna föranleda till minskad användning av svensk tobak.»

Efter anmärkande härav yttrar generaltullstyrelsen följande:

»De här ovan angivna skälen för bibehållandet av tullskyddet för den inhemska tobaksodlingen äga, såvitt styrelsen kan bedöma, fortfarande giltighet Upphävande av tullavgifterna å oarbetad tobak och tobaksmjöl synes därför icke böra ifrågakomma.

I betraktande av nu berörda omständigheter lär det emellertid icke vara erforderligt, att med avseende å uppbörden av tullavgifterna för oarbetad tobak och tobaksmjöl tillämpa den stränga kontroll, som av tullverket utövas beträffande uttagandet av tullavgifterna för andra varor, utan synas betydande lättnader härutinnan kunna medgivas. Vid övervägande av frågan, huruvida ett så vidsträckt medgivande, som av bolaget ifrågasättes, skulle kunna lämnas och uppbörden av tullavgifterna för oarbetad tobak och tobaksmjöl sålunda, på sätt bolaget föreslagit, grundas på bolagets egna uppgifter om nettovikten av från upplagsmagasin till användning i fabrikationen uttagen tobak, har det för styrelsen varit avgörande, att, såsom bolaget antytt, uppbörden av skatt och licensavgifter enligt förutnämnda förordning angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket den 15 december 1914 uträknas med ledning av bolagets böcker.

Uppbörd
av skatt
och licens-
avgifter
för tobaks-
varor.

Enligt § 6 i det av 1914 års riksdag godkända kontrakt mellan svenska staten och bolaget gäller ifråga om sistberörda skatteuppbörd följande. För alla de tobaksvaror, vare sig av bolagets egen tillverkning eller importerade, vilka av bolaget försäljas eller eljest utlämnas, ävensom för alla tobaksvaror, som enligt 22 § i sagda förordning importeras för försäljning, skall bolaget till staten erlägga skatt till belopp, motsvarande de enligt samma förordning å varje tid gällande procentsatser. Före utgången av varje månad skall bolaget till statskontoret inleverera de skattebelopp, som belöpa å de tobaksvaror, vilka bolaget under nästföregående månad levererat eller för vilka bolaget uppburit den i 22 § i förordningen stadgade licensavgift. Skattebeloppen uträknas med ledning av bolagets böcker, och skall varje inleverering vara åtföljd av på nämnda böcker grundad uträkning av skattebeloppen, vilken skall vara å bolagets vägnar av verkställande direktören avgiven samt till riktigheten styrkt av den utav Eders Kungl. Maj:t utsedde jourhavande direktören och en av de utav Eders Kungl. Maj:t utsedda revisorerna i bolaget. Då nyssberörda skatteuppbörd, som för år räknat hitintills uppgått till betydligt större belopp än uppbörden av tull för oarbetad tobak och tobaksmjöl för motsvarande år, kunnat grundas på bolagets bokföring, anser styrelsen, att, då, såsom ovan anförts, ur tullbehandlingssynpunkt hinder icke möter mot att anförtro bolaget att utröna nettovikten för ifrågakomna varor, uppbörden av tullavgifterna för varorna jämväl bör kunna grundas på bolagets bokföring. På grund av sin ställning såsom utöware av statens tobaksmonopol lär bolaget nämligen icke, lika litet som ifråga om inleverering av förenämnda skattebelopp och licensavgifter, hava något intresse av att underlåta iakttagandet av vederbörlig noggrannhet vid handhavandet av det ifrågasatta bestyret.»

Med hänsyn till nu angivna förhållanden har generaltullstyrelsen funnit sig böra tillstyrka, att uppbörden av tullavgifterna för oarbetad tobak och tobaksmjöl, som av bolaget införes till riket, ordnas i huvudsak efter av bolaget angivna grunder. Ett medgivande i föreslagen riktning borde emellertid enligt styrelsens åsikt lämnas endast tills vidare. Vidare borde rätt att granska bolagets bokföring över godset ävensom att inventera eller besiktiga detsamma tillkomma generaltullstyrelsen.

Beträffande den ifrågasatta rätten att här i riket förmåla utländsk råttobak mot skyldighet att sedermera, då varan skall vidare bearbetas till snus, erlägga tull för varan efter den för tobaksmjöl bestämda tullsatsen innehåller generaltullstyrelsens utlåtande följande:

Enligt vad styrelsen under hand inhämtat, uppkomme vid förmalning av råttobak till tobaksmjöl icke några biprodukter eller något avfall utan utnyttjades råttobaken till fulla. Den vikt förlust, som uppstode vid förmalningen, berodde uteslutande på den torkningsprocedur, som varan underkastades före förmalningen.

Med avseende härå och då vidare tullsatsen å tobaksmjöl bestämts till belopp, motsvarande vad som belöper å den kvantitet oarbetad tobak, varav tobaksmjölet framställes, har generaltullstyrelsen funnit sig icke hava något att erinra mot att bolaget beviljas nu ifrågavarande förmån i samband med de lättnader, som i ansökningen avses.

Vad angår bolagets ansökning om befrielse från den särskilda avgift av en procent å tullbeloppet, vilken nu utgår vid uppläggning å nederlag, erinrar styrelsen om att styrelsen i sitt den 29 mars 1900 angivna förslag till tullstadga å sid. 160—161 till behandling upptagit frågan om borttagandet eller nedsättandet av sagda avgift. Styrelsen anförde därvid, hurusom såväl bevaknings- som kontorsgöromål, föranledda av nederlagsrörelsen, tillskyndade statsverket ganska avsevärda kostnader, vilka städse och, som det ville synas, med fullt skäl ansetts böra drabba den trafik, som betjänade sig av ifrågavarande inrättning. Vidare borde icke förbises, att nederlagsavgiftens nedsättning och naturligtvis ännu mera dess fullständiga borttagande skulle för statsverket medföra icke allenast den jämförelsevis mindre betydande direkta förlusten utan ock den påföljd, att nederlagsrätten komme att tagas i anspråk i stor utsträckning endast och allenast för erhållande av förlängd tullkredit, vilket förhållande komme att hava till följd ökat behov av tullpersonal för göromålens bestridande. Härjämte anförde styrelsen, att nederlagsavgiften till väsentlig del motvägdes av den kredit för belöpande tull, som beviljades vid förtullning från nederlag.

I anslutning härtill yttrar generaltullstyrelsen följande:

»Av de nu anförda skälen för nederlagsavgiftens bibehållande lära de två först omnämnda icke kunna, därest den av bolaget föreslagna anordningen vidtages, åberopas till stöd för att en särskild avgift, motsvarande nederlagsavgiften, bör utgå för ifrågakomna varor. Beträffande det sistnämnda skälet skulle bolaget, som för närvarande i allmänhet åtnjuter tre månaders kredit å tullavgift vid uttagning av råtabak och tobaksmjöl från nederlag, visserligen komma i åtnjutande av kredit under en till två månader å tullavgifterna för tobak, som från upplagsmagasinen uttagas för tillverkning av tobaksvaror. Detta skäl synes styrelsen emellertid icke vara tillräckligt för att motivera en särskild avgift utöver tullavgifterna för godset, i all synnerhet som, därest godset i enlighet med styrelsens förslag väges netto, tullavgifterna för godset torde komma att uppgå till högre belopp än som skulle hava blivit fallet, om godset uppvägs av tullverket, därvid taraavdraget mestadels beräknas efter fastställd taraprocent. I detta samband anser styrelsen sig böra erinra om att kommerskollegium och styrelsen i sitt ovanberörda utlåtande den 20 november 1917 över bolagets framställning om införande i tulltaxan av en särskild tullsats för tobaksmjöl hemställt om viss ändring av taraprocenten beträffande oarbetad tobak, vilken hemställan emellertid icke föranledde någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd. Därvid anförde ämbetsverken, att enligt uppgifter från snusfabrikerna i Stockholm och Härnösand den kvantitet utländsk råtabak med en fakturanettovikt av 1,117,435 kilogram, som under år 1916 vid nämnda fabriker förmalts till mjöl, med tillämpning av fastställd tara vid tullbehandlingen attesterats utgöra 1,068,302 kilogram men vid invägningen befunnits utgöra 1,094,422 kilogram eller omkring 2.45 procent mera än den vid tullbehandlingen utrönta vikten. Därest den nu föreslagna anordningen vidtages, lärers alltså tulluppbörden för oarbetad tobak och tobaksmjöl kunna förväntas uppgå till större belopp än som skulle hava blivit förhållandet, därest godset tullbehandlats i nu stadgad ordning.»

På grund av vad sålunda anförts anser generaltullstyrelsen, att någon nederlagsavgiften motsvarande avgift icke bör utgå för oarbetad tobak och tobaksmjöl, som enligt det nu ifrågasatta medgivandet skulle komma att utlämnas till bolaget.

Fråga om
befrielse i
vissa fall
från gäl-
dande av
tull.

Generaltullstyrelsen upptager härefter till behandling spörsmålet, i vad mån tullavgift bör erläggas för tobak, som efter den ifrågasatta anordningens genomförande icke komme till användning vid fabrikationen av tobaksvaror eller som exporterades i form av färdig tobaksvara. I dessa hänseenden anför styrelsen följande:

»Bolaget har i sin föreliggande ansökning utgått därifrån, att skyldigheten att erlägga tull för ifrågakomna varor skulle inträda, då varorna uttoges från upplagsmagasin för att användas vid fabrikationen av tobaksvaror. Däremot har bolaget i ansökningen icke berört frågan, huruvida för vara, som av bolaget införts till riket men som icke kommit till användning vid fabrikationen, bör erläggas tull eller befrielse därifrån åtnjutas. Vad först angår vara, som ur riket återutföres, lärers befrielse från erläggande av tull-

avgift för varan böra medgivas. Enahanda synes bliva fallet beträffande vara, som genom olyckshändelse eller eljest gått förlorad. Likaså bör befrielse från erläggande av tullavgift åtnjutas för vara, som befunnits vara obrukbar, dock under villkor, att varan förstöres. På sätt här ovan nämnts, åtnjutes för nederlagsgods under motsvarande förhållanden befrielse från tullavgifts gäldande. Emellertid inträffar det understundom, särskilt vid försändning inrikes orter emellan, att oförtullat gods förkommer utan att utredning kan åvägabringas om det sätt, varpå godset förkommit. För sådant gods synes det, såsom fallet är med nederlagsgods under motsvarande förhållanden, böra erläggas stadgad tull. Ävenledes bör stadgad tull av bolaget inlevereras för oarbetad tobak och tobaksmjöl, som av bolaget inom riket disponeras annorlunda än för tillverkning av tobaksvaror. Därvid åsyftar styrelsen det fall, att varan av bolaget överlåtes. Enligt 4 § i förenämnda förordning den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket kan nämligen med Eders Kungl. Maj:ts tillstånd även annan än monopolets utövare innehava tobak i annan form än såsom färdig tobaksvara. Enär i nu omförmälda avseenden tvekan understundom läser kunna råda, huruvida tull skall erläggas eller befrielse därifrån åtnjutas, torde hithörande frågor icke böra avgöras av bolaget utan ankomma på styrelsens prövning.

Enligt § 13 mom. 1 i kungl. förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 (nr 80) beviljas vissa belopp restitutionsvis av tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad av bland annat arbetad tobak. Såsom villkor för åtnjutande av berörda så kallad dråback är föreskrivet — förutom att viss mängd av exportvaran skall angivas och på en gång avsändas — att vid angivningsinlagen skall fogas tillverkarens under edlig förpliktelse avgivna och med två vittnen bestyrkta försäkran, att varan är svensk tillverkning och av utländskt råämne, för vilket full införseltull blivit erlagd, varjämte utförseln skall styrkas på visst i författningsrummet närmare angivet sätt. Iakttagandet av nämnda villkor omöjliggöres icke, därest den nu föreslagna anordningen för förtullning av oarbetad tobak och tobaksmjöl genomföres. Någon ändring av ifrågavarande bestämmelser om dråback för arbetad tobak påkallas därför icke.

På sätt ovan anförts, har bolaget i sin förevarande ansökning förbundit sig att icke återutföra oarbetad tobak och tobaksmjöl, därför tull i föreslagen ordning inlevererats till styrelsen. Bestämmelser i fråga om restitution av sålunda inlevererad tull skulle alltså icke erfordras. Därest missräkning eller annat fel förelupit beträffande inlevereringen av tullavgifterna, läser utan särskild föreskrift styrelsen vara befogad att vidtaga härav påkallad rättelse.»

Efter att sålunda hava angivit sin principiella ståndpunkt i föreliggande fråga, anför styrelsen, att ett genomförande av den föreslagna anordningen av flera skäl läser kräva riksdagens medverkan. I sådant avseende erinrar styrelsen först därom, att förutberörda förmån att förmåla oförtullad utländsk tobak mot skyldighet att erlagga tull för varan efter den för tobaksmjöl bestämda tullsatsen innefattar en avvikelse från den i § 1 tulltaxeunderrättelserna förekommande bestämmelsen, att vara skall förtullas i det skick, vari den inkommer till riket. Vidare fram-

Avvikelse
från tull-
taxeunder-
rättel-
serna m. m.

hålles, att frågan om bestämmandet av nettovikten utgör, med hänsyn till i § 2 tulltaxeunderrättelserna intagna bestämmelser om tara och rätt till störtning, jämväl ett ämne, som tillhör riksdagens prövning. Slutligen erinrar styrelsen om att anordningar, som avse att bereda varuägare möjlighet att här i riket upplägga oförtullat gods, ansetts icke kunna genomföras i administrativ ordning, samt att förordningarna om frihamn, frilager och provianteringsfrilager sålunda tillkommit under medverkan av riksdagen. Enligt styrelsens åsikt borde emellertid endast huvudgrunderna för den föreslagna anordningen godkännas av riksdagen, under det att de särskilda föreskrifter, som för bevarande av kronans rätt eller eljest funnes erforderliga, borde meddelas av Kungl. Maj:t.

Förslag
till be-
stämmel-
ser och sär-
skilda fö-
reskrifter.

Styrelsen har därför låtit utarbeta och vid sitt utlåtande fogat förslag till *dels* bestämmelser angående förtullning av för aktiebolaget svenska tobaksmonopolets räkning inkommande oarbetad tobak och tobaksmjöl, vilka bestämmelser vore avsedda att godkännas av riksdagen, *dels ock* särskilda föreskrifter med avseende å förtullning av för aktiebolaget svenska tobaksmonopolet inkommande oarbetad tobak och tobaksmjöl, vilka föreskrifter vore avsedda att meddelas av Kungl. Maj:t.

De sålunda avgivna förslagen hava av generaltullstyrelsen närmare motiverats.

I avseende å förslaget till bestämmelser, avsedda att godkännas av riksdagen, anför generaltullstyrelsen följande:

»Det i punkten 1 förekommande uttrycket 'vare sig direkte eller från tull-lager' avser närmast att bereda bolaget möjlighet att utan tullavgifts gäldande utbekomma oarbetad tobak och tobaksmjöl, som upplagts å nederlag. Då det synes böra vara bolaget obetaget att angiva oarbetad tobak och tobaksmjöl till direkt förtullning, omedelbar transutförsändning, uppläggning å nederlag eller transitupplag eller intagning å frilager, därest sådant i särskilt fall skulle finnas vara önskligt, har punkten 1 erhållit härav påkallad avfattning. Bolaget synes i sin förevarande ansökning hava utgått därifrån, att godset alltid skall magasineras före användningen för fabrikationen. Då emellertid godset utlämnas till bolagets disposition och då det dessutom i särskilda fall kan antagas vara önskvärt att efter godsets utlämnande från tullverket transportera godset direkte till tobaksfabrik, har styrelsen ansett någon föreskrift om magasinering av godset icke böra meddelas.

Den i punkten 3 intagna bestämmelsen, att vikten icke behöver upptagas med större noggrannhet än enhet av kilogram, har sin motsvarighet i § 2 mom. 6 tulltaxeunderrättelserna.

Då enligt förslaget redovisningen av tullavgift för godset skulle ske för varje månad och då vidare ett omedelbart tillämpande av en beslutad ändring i tullsatserna för oarbetad tobak och tobaksmjöl numera efter införandet av tolaksmonopol lärar hava långt mindre betydelse än förut, har styrelsen i punkten 5 föreslagit, att tullavgift för godset skall beräknas efter de taxor

och författningar, som äro gällande vid ingången av den månad, varunder skyldighet att erlægga tull för godset uppstått.

I övrigt torde förslaget till nu ifrågavarande bestämmelser icke tarva ytterligare motivering utöver vad förut här ovan anförts.»

Enligt vad generaltullstyrelsen i sitt i ärendet avgivna utlåtande meddelat, har aktiebolaget svenska tobaksmonopolet under hand beretts tillfälle att taga del av de genom styrelsens försorg utarbetade preliminära förslag till bestämmelser och särskilda föreskrifter i ämnet, vilka förslag voro likalydande med de till styrelsens utlåtande fogade förslagen med undantag av punkten 8, andra stycket, i förslaget till bestämmelser, vilken del av förslaget hade följande lydelse:

*Aktiebolaget
svenska
tobaksmono-
polet den 31
januari 1921.*

»Rättigheten må av Kungl. Maj:t återkallas, när helst anledning därtill förekommer. Därest rättigheten återkallas, åligger det bolaget att inom av Kungl. Maj:t bestämd tid, med tillämpning av här ovan meddelade bestämmelser till generaltullstyrelsen inleverera belöpande tullavgift för det gods av ifrågavarande slag, som den dag, då rättigheten upphör, finnes i bolagets besittning.»

I skrivelse den 31 januari 1921, som bifogats generaltullstyrelsens utlåtande, har aktiebolaget svenska tobaksmonopolet avgivit yttrande över sagda preliminära förslag och därvid förmått sig icke hava anledning till erinran mot förslagen i vidare mån än att bolaget ansett, att tobak och tobaksmjöl, som den dag, från och med vilken den ifrågasatta rättigheten upphörde att gälla, fanns i bolagets besittning, borde få uppläggas å nederlag.

Vad bolaget sålunda anført har av generaltullstyrelsen beaktats vid avgivande av det slutliga förslaget till bestämmelser i ämnet, och anför styrelsen i detta avseende följande:

»De närmare föreskrifter, som påkallas med avseende å uppläggning å nederlag av gods, varom nu är fråga, lärer det böra ankomma på Eders Kungl. Maj:t att meddela, då rättigheten återkallas. Emellertid anser styrelsen sig böra framhålla, att med hänsyn därtill, att, såsom ovan nämnts, nederlagsrätt icke må åtnjutas längre än fem år, uppläggning av godset å nederlag icke torde böra ifrågakomma beträffande annat gods än sådant, som angivits till disposition av bolaget inom fem år före dag, från vilken rättigheten upphör att gälla samt att godset bör behandlas såsom om detsamma blivit för nederlag angivet den dag, då det blivit till disposition av bolaget angivet.»

Då tobaksmonopolets utövare är ensam berättigad att införa oarbetsad tobak och tobaksmjöl och vinsten å monopolets rörelse till största delen tillfaller staten, torde möjligen den frågan kunna uppställas, huruvida tillräcklig anledning numera föreligger att bibehålla tullarna å nämnda varor. De skäl, som, på sätt förut nämnts, av kommitterade för regle-

*Départements-
chen.*

ring av tobaksbeskattningen anförts mot upphävande av tullen å råtabak, lära emellertid allt fortfarande äga giltighet. Upphävande av berörda införseltullar anser jag därför icke böra ifrågakomma.

I likhet med generaltullstyrelsen anser jag emellertid, att väsentliga lättnader i fråga om förtullning av berörda varor böra och kunna utan äventyrande av statens rätt beredas aktiebolaget svenska tobaksmonopolet. De lättnader, som i sådant avseende ifrågasättas av bolaget, äro visserligen av mycket vittgående art vid jämförelse med förfarandet vid förtullning av gods i allmänhet. Med avseende fästat särskilt därå, att uppbörden av skatt och licensavgifter enligt förordningen angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket grundas på bolagets bokföring, och då ur tullteknisk synpunkt hinder icke möter mot att anförtro bolaget uppvägningen av ifrågakomna varor, har jag dock funnit mig kunna tillstyrka, att den av bolaget föreslagna och av generaltullstyrelsen förordade anordningen genomföres.

Likaledes anser jag mig kunna förorda, att bolaget medgives rätt att utan tullavgifts gäldande förmåla tobak mot skyldighet att sedermera, då varan skall bearbetas till snus, erlægga tull för varan efter den för tobaksmjöl bestämda tullsatsen.

Jag delar även generaltullstyrelsens åsikt, att särskild avgift, motsvarande nederlagsavgiften, icke bör utgå för oarbetad tobak och tobaksmjöl, som utlämnas till bolagets disposition.

Av skäl, som generaltullstyrelsen andragit, torde emellertid för genomförande av den föreslagna anordningen påkallas, att huvudgrunderna för densamma godkännas av riksdagen.

Beträffande det av generaltullstyrelsen under sådan förutsättning avgivna förslaget till bestämmelser har jag icke funnit anledning till erinran; och torde bestämmelserna böra tillämpas från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer.

De ytterligare föreskrifter, som må finnas erforderliga, torde jag bliva i tillfälle att framdeles få underställa Kungl. Maj:ts prövning.

Under åberopande av vad jag sålunda anført, får jag alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att antaga följande bestämmelser angående förtullning av för aktiebolaget svenska tobaksmonopolets räkning inkommande oarbetad tobak och tobaksmjöl, att träda i kraft å dag, som av Konungen bestämmes:

1) Oarbetad tobak och tobaksmjöl, som av aktiebolaget svenska tobaksmonopolet, i det följande benämnt bolaget, införes till riket vare sig direkte eller från tullager, må, utan att tullavgift för godset erlagts och utan att godsets myckenhet blivit genom uppvägning utrönt, av

bolaget disponeras mot skyldighet för bolaget att sedermera, på sätt här nedan föreskrives, för godset erlägga tull samt under iakttagande i övrigt av vad här nedan stadgas.

2) Oarbetad tobak må utan tullavgifts gäldande förmalas till tobaksmjöl.

I övrigt må ej oarbetad tobak, ej heller tobaksmjöl underkastas bearbetning, med mindre tullavgift erlägges för godset.

3) Då gods, som här ovan avses, intages i fabrik för tillverkning av tobaksvaror, skall godsets nettovikt utrönas antingen på det sätt, att, sedan bruttovikten fastställts, emballagets vikt utrönes genom uppvägning och drages från bruttovikten, eller ock genom att godset väges netto.

Vikten behöver icke upptagas med större noggrannhet än enhet av kilogram.

4) Inom utgången av varje månad skall bolaget till generaltullstyrelsen avlämna en på bolagets bokföring grundad uppgift å sammanlagda nettovikten av det gods av vartdera slaget, som enligt vad här ovan under punkten 3) sägs blivit under den nästföregående månaden uppvägt vid varje särskild tobaksfabrik, och därvid tillika till nämnda styrelse inleverera å godset belöpande tullavgift.

Berörda uppgift skall vara å bolagets vägnar avgiven av verkställande direktören samt till riktigheten styrkt av den utav Kungl. Maj:t utsedde jourhavande direktören och en av de utav Kungl. Maj:t utsedda revisorerna i bolaget.

5) Tullavgift för godset beräknas efter de taxor och författningar, som äro gällande vid ingången av den månad, varunder skyldighet för bolaget att erlägga tull för godset uppstått.

6) Befrielse från gäldande av tullavgift åtnjutes för oarbetad tobak och tobaksmjöl, som ur riket återutförts, som genom olyckshändelse eller eljest gått förlorat, eller som befunnits vara obrukbart och till följd därav förstörts, dock endast efter prövning av generaltullstyrelsen i varje förekommande fall.

Har godset förkommit och kan bolaget icke visa, att godset gått förlorat, eller har godset blivit inom riket av bolaget disponerat annorlunda än för tillverkning av tobaksvaror, skall stadgad tullavgift för godset erläggas.

7) Det åligger bolaget att ställa sig till efterrättelse de ytterligare bestämmelser i ämnet, som för bevarandet av kronans rätt eller eljest kunna bliva av Kungl. Maj:t givna, ävensom de föreskrifter, generaltullstyrelsen i enlighet med nyssnämnda bestämmelser meddelar.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 226 häft. (Nr 266.)

8) Den bolaget sålunda medgivna rättigheten att utan tullavgifts gäldande från tullverket utbekomma oarbetad tobak och tobaksmjöl gäller tills vidare under den tid, bolaget utövar statens tobaksmonopol.

Rättigheten må av Kungl. Maj:t återkallas, när helst anledning därtill förekommer. Därest rättigheten återkallas, åligger det bolaget att för det gods av ifrågavarande slag, som den dag, då rättigheten upphör, finnes i bolagets besittning, inom av Kungl. Maj:t bestämd tid och med tillämpning av här ovan meddelade bestämmelser till generaltullstyrelsen inleverera belöpande tullavgift för godset, eller ock under iakttagande av de särskilda föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, upplägga godset å nederlag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Martin Philipson.